

NÉV:.....**MINTA ZH2**..... Neptun kód:..... gyak/lab kurzus:

A feladatokat önállóan, meg nem engedett segédeszközök használata nélkül oldottam meg:

Olvasható aláírás:.....

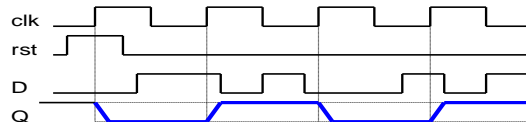
Kedves Kolléga! **A kitöltést a dátum, név és aláírás rovatokkal kezdje!** Az alábbi kérdésekre a válaszokat - ahol lehet - mindig a feladatlapon oldja meg! A feladatok megoldása során a részletes kidolgozást nagyfeladatonként külön papíron végezze, (egyértelműen jelölje, hogy melyik lap melyik feladathoz tartozik, a papírra már a kezdetkor írja rá a nevét és Neptun kódját) és ezeket a papírokat is adja be a dolgozatával! A kérdésekre a táblázatok vagy a pontozott vonalak értelemszerű kitöltésével válaszoljon, hacsak külön másként nem kérjük. **Mindenütt a legegyszerűbb megoldás éri a legtöbb pontot.** Ha több a feladat, mint a pont, a feladat pontszámát csökkentjük minden hiba esetén (azonban negatív pontot nem adunk). Jó munkát!

E: (25p)
F1: (15p)
F2: (25p)
Σ : (65p)
IMSC: (7p)

Ellenőrző kérdések (25p)

E1. (4p) a. Egy felfutó él érzékeny szinkron törölhető (rst) D flip-flop az alábbi jeleket kapja. Rajzolja le a Q kimenet idődiagramját! **b.** Adja meg egy törölő (rst) bemenettel rendelkező D flip-flop Verilog viselkedési leírását! Elkezdtük, folytassa!

```
always@(posedge clk)
    if(rst ) .....Q <= 1'b0;.....
    ..else.... .... Q <= D;.....
```


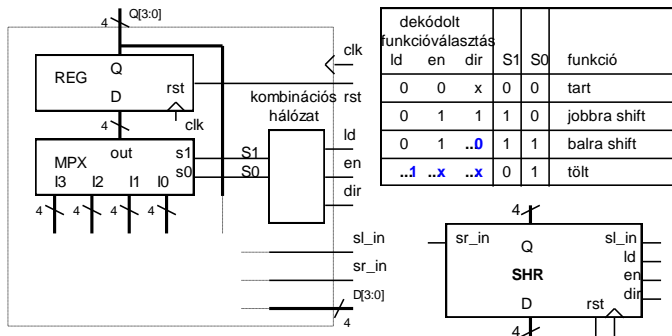
E2. (3p) Adja meg egy 2 db 8 bites forrásból betölteni képes **multifunkciós regiszter** Verilog leírását! **Ha ld0=1, q-ba töltse be In0-at, ha ld1=1, q-ba töltse be In1-et!** Az ld0 legyen nagyobb prioritású! (Most nem kell alaphelyzetbe állítás rst-re.) Elkezdtük, folytassa!

A hiányzó változó definícióktól eltekintünk.

```
always@(posedge clk)
    if(...ld0.....) .....q <= In0;.....
    ..else.. ..if(ld1).. .... q <= In1;.....
```

E3. (4p) Adott egy 2 irányú shiftregiszter funkcionális blokkvázlata és működési táblázata.

a. Adja meg, bitsorrend helyesen, hogy milyen jelek kapcsolódnak az MPX multiplexer egyes bemeleteire! Ügyeljen arra, hogy a rajzon látható jel neveket használja!

I0:.....Q[3:0].....
I1:.....D[3:0].....
I2:.....sr_in, Q[3:1].....
I3:.....Q[2:0], sl_in.....

b. Töltse ki a táblázat hiányzó részeit, ha a prioritás sorrendje a legerősebb jellel kezdve a következő: betöltés (ld), engedélyezés (en)!

E4. (5p) Adja meg egy 4 bites 12-es modulusú fel le számláló Verilog kódját! A számláló ld-ra betölti d[3:0]-at, en=1 esetén számol, dir=1 esetén felfele, dir=0 esetén lefele, egyébként nem változik a q kimenete. A vezérlőjelek prioritása a legerősebb jellel kezdve a következő: ld, en. A jelek definiálásától most eltekintünk.

```
assign tc = en & ( dir & (q == 4'd11) | ~dir & (q == 4'b0) );
always@(posedge clk)
    if(...ld....) q <= .....d;.....
    else if(...en....)
        if(...dir....)
            if(...tc.....) q <= 4'd0;.....
            else..... q <= q + 4'd1;.....
    else
        if(tc)... q <= 4'd11;.....
        else.... q <= q - 4'd1;.....
```

E5. (3p) Adott 3 db számláló modul példányosítva, azonban az összekötésük hiányzik. Az első 7-es modulusú, a második 3-os modulusú, a harmadik 5-es modulusú. A számláló kimenetek definiálásától eltekintünk.

a. Kaszkádosítsa a felsorolás szerinti sorrendben őket megadott wire típusú jelek megfelelő felhasználásával úgy, hogy a teljes számláncot a külső *EN* jel engedélyezze!

wire EN, OUT;
wire [1:0] tc_i;

```
cnt7 cnt7_1(.clk(..clk...), .rst(..rst...), .en(..EN...), .q(q7), .tc(..tc_i[0]...));
```

```
cnt3 cnt3_1(.clk(..clk...), .rst(..rst...), .en(..tc_i[0]), .q(q3), .tc(..tc_i[1]...));
```

```
cnt5 cnt5_1(.clk(..clk...), .rst(..rst...), .en(..tc_i[1]), .q(q5), .tc(OUT));
```

b. Hány órajelenként jelenik meg impulzus az *OUT* kimeneten?**7*3*5=105**....

E6. (6p) Mely állítások igazak és melyek hamisak? Jelölje **+ -al az igaz, -al a hamis** állításokat!

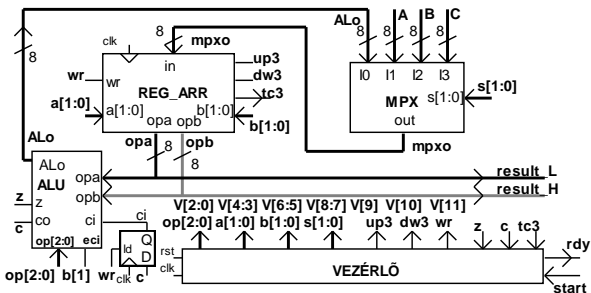
1.	Egy sorrendi hálózat (FSM) kódolt állapotábrája tartalmazza a next_state logika és a kimeneti logika igazságtábláit.	+
2.	Ha egy sorrendi hálózat kimenetét az állapotregiszter valamely bitjei adják, akkor az biztosan Moore modell szerint működik.	+
3.	A FIFO-ba bármikor lehet adatot írni.	-
4.	Egy FSM vezérlő állapotgráfjába írt állapotátmeneti feltétel lehet A == B.	-
5.	Az ASM (algoritmikus állapotvezérlő) leírás egyetlen feltétel doboza csak 2-felé ágazást tesz lehetővé.	+
6.	3 regiszter című processzor architektúra esetén egy művelet eredménye nem rontja el szükségyszerűen az egyik operandust.	+

F1. (15p) Adott egy FSM az alábbi *kódolt állapotgráfjával*. A kimenete az állapotkód és *z*. Végezze el az alábbi feladatokat! **Az állapot kódok helyett mindenütt állapot neveket használjon!**

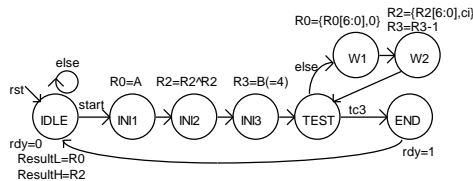
<p>bemenet: x[1:0] kimenet: s[2:0], z</p> <p>a. (3p) Adja meg az állapotregiszter Verilog leírását! //A konstans és változó deklarációk localparam [2:0] A = 3'b000, B = 3'b001, C = 3'b010, D = 3'b011, E = 3'b100; reg [2:0] s, next_s; wire clk, rst; wire [1:0] x; //Állapotregiszter always @ (..posedge clk...) if (rst) s <= ...A...; else s <= ...next_s...;</p>	<p>b. (9p) Következő állapot logika //Next_state logika always @ (..*.....*.....) case (s) A: case(...X...) 2'b01: next_s <=B.....; 2'b10: next_s <=C.....; 2'b11: next_s <=D.....; default: next_s <=A.....; endcase B: if(x == 2'b00) next_s <=A.....; else next_s <= C; C: if(x == 2'b00) next_s <=A.....; else next_s <=D.....; D: if(x == 2'b00) next_s <=A.....; else next_s <=E.....; E: if(x == 2'b00) next_s <=A.....; else next_s <=B.....; default: endcase next_s <=A.....;</p>
<p>c. (1p) Milyen modell szerint működik? (Húzza alá a megfelelőt) Mealy <u>Moore</u></p> <p>d. (2p) Adja meg a z kimenet logikai függvényét Verilog-ban! Ha csak az s-t, az állapot neveket, az == operátort és műveletet használhatja: assign z = ... (s == A) (s == E); ... A legegyszerűbb alakban: assign z = ~s[1] & ~s[0]; ...</p>	

F2. (25p) Funkcionális blokkvázlatával (adatstruktúra + vezérlő) adott egy a bemenő adatokkal többféle művelet elvégzésére alkalmas számító modul. Az adatstruktúra **3 db 8 bites adat bemenettel** rendelkezik: **A, B, C** (előjel nélküli számok). Az aritmetikai logikai egység (**ALU**) 8 műveletet tud elvégezni az **opa** és **opb** operandusokkal az alább megadott táblázat szerint. Az **elvégzendő művelet** az ALU **op[2:0]** bemenetén állítható be. **Shiftelés esetén a belépő bit 0, ha eci = 0, ci, ha eci = 1. Összeadás/kivonás esetén a ci-t csak akkor veszi figyelembe, ha eci = 1.** A **művelet eredményét** az **ALO** kimenet adja. Az ALU **z** kimenet 1 értéke jelzi, ha a **művelet eredménye 0**. A **c** kimenet **összeadás esetén a túlszordulást, kivonás esetén a negatív eredményt, shiftelés esetén a kilépő bit értékét** jelzi. A **REG_ARR** egy 4 regisztert tartalmazó regiszter tömb. Ennek **opa** kimenetén az **a[1:0]**-val kiválasztott sorszámu regiszter tartalma jelenik meg, ha **a[1:0]=i**, akkor **Ri**. Az adat beírását **wr=1** engedélyezi és az **in** bementére kiválasztott adat (mpxo) az **a[1:0]**-val kiválasztott regiszterbe íródik az órajel felfutó élére. A **wr** jel ezen kívül az ALU **c** kimenetét beírja az ALU **ci** bementére kapcsolt 1 bites regiszterbe.

Az **opb** kimenetén a **b[1:0]**-val kiválasztott regiszter tartalma jelenik meg, ha **b[1:0]=i**, akkor **R_i**. Az ALU **eci** bemenetére **b[1]** van kötve, ezért a **ci** bemenetét csak akkor veszi figyelembe az ALU, ha **opb=n** **R₂** vagy **R₃** van kiválasztva. A **REG_ARR** bemenetére kerülő adat (mpxo) az **MPX** multiplexer **s[1:0]** bemenetével választható ki. A regisztertömb **R₃** regisztere speciális, mert fel/le számlálóként is funkcionál. Normál regiszterként írható ($a[1:0]=2 \cdot b_{11}$ és $wr = 1$ esetén beíródik **R₃**-ba az **MPX**-el kiválasztott érték) és normál regiszterként olvasható. Azonban, ha éppen nem írják, akkor **up3,dw3 = 0,1** esetén lefele számol (**R₃=R₃-1**), **up3,dw3 = 1,0** esetén pedig felfele számol (**R₃=R₃+1**), ha megjön a **clk** aktív éle. Az írás erősebb, mint a számlálás engedélyezés. Az **R₃** regiszter fel vagy le számláltatásával egyidőben bármely más regiszterbe lehetséges írni. A **tc3** kimenet akkor jelez, ha **R₃=0**. A vezérlőt egy kívülről jövő, 1 órajel hosszú **start** parancs indítja. A vezérlő az adatstruktúrát a **V[11:0]** vezérlő jelekkel működteti. A működése közben figyelni képes az adatstruktúrából jövő **z**, **c** és **tc** feltétel jeleket. Egy számítási feladat elkészültét 1 órajel hosszú **rdy** státusz jellel kell jeleznie. Az eredménynek meg kell maradnia a következő **start** jelig. Az aktuális művelet szempontjából érdektelen vezérlő jelek értékét **0**-nak kell választani. Egy maximum 8 bites végeredményt a regiszter tömb **opa** kimenetén (**result_L**) kell megjeleníteni. Ha a végeredmény megjelenítéséhez 8-nál több bit kell, akkor a többi bitet az **opb** kimeneten (**result_H**) kell megjeleníteni.

a. (10p) Az alábbi Moore jellegű HLSM állapot diagram által leírt feladatot a fenti adatstruktúrával kell megvalósítani. (R₀-at szorozza 16-al, eredmény:R₂R₀-

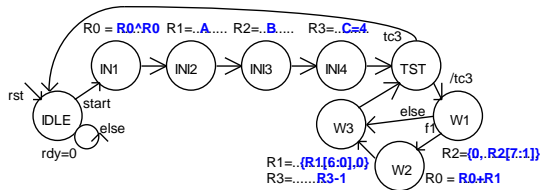
ban)

Adja meg a **vezérlő állapotgráfiájának megadott állapotokban kiadandó vezérlőjeleket** a **V[11:0]** bitek értékének (0, 1) alábbi táblázatba való beírásával! (Segítségképp néhány értéket megadtunk. A **rdy**-t most nem kérjük.)

b. (1p) Milyen értékű lesz **R₂** az **INI₃** állapotban?**0**.....

c. (7p) A számító modullal két 4 bites szám szorzatát kell kiszámítani, **ResultL = A*B**.

A megvalósítást: Kezdekör a szorzandót R₁, a szorzót, R₂ regiszterbe tesszük, az eredmény regisztert 0-ázzuk. A szorzást ciklusba szervezzük Ciklusszámlálóként a speciálisan számlálóként is használható R₃ regisztert használjuk. A szorzást LSB-vel kezdjük. A szorzó LSB-jét megjelenítjük c-ben. Ha c=1, akkor az eredményként használt regiszterhez hozzáadjuk a szorzandó aktuális 2 hatványát, ha c=0, nem adjuk hozzá. Mindkét eset után előállítjuk a szorzó következő 2 hatványát és ezzel egyidőben csökkentjük a ciklusszámlálót. Ezután visszamegyünk a ciklus elejére, ahol ellenőrizzük a ciklus számlálót. Rendelje a számítás elvégzéséhez szükséges műveleteket a Moore jellegű

HLSM állapotaihoz. Az alább felsorolt műveletekből válasszon (szükségtelenek is vannak közöttük). Írja az elvégzendő művelet(ek) sorszámát a megfelelő állapot neve mellé! Nem biztos, hogy van elvégzendő művelet, ilyenkor írjon x-et! (A HLSM gráf segítő információkat tartalmaz. A gráf pontozott részeit nem kell kitölteni, de az is segítő információ.) A többlet és hiányzó művelet sorszámokért pontlevonás jár!

- 1: R₀ = {R₀[6:0],0} 2: R₀ = R₀*R₀ 3: R₀ = {0, R₀[7:1]}
 - 4: R₀ = R₀+R₁ 5: R₁ = A 6: R₁ = B 7: R₁ = C
 - 8: R₁ = R₀+R₁ 9: R₁ = {R₁[6:0],0} R₂ = A 10: R₂ = B
 - 11: R₂ = C 12: R₂ = {0, R₂[7:1]} 13: R₃ = R₃+1
 - 14: R₃ = R₃-1, 15: R₃ = R₃+R₁ 16: R₃=C 17: rdy = 1
- IDLE: ...x... INI1: ...2... INI2: ...5... INI3: ...10...
 INI4: ...16... TST: ...x... W1: ...12... W2: ...4...
 W3: ...9, 14.....

ALU funkció vezérlés: op[2:0]	ALU out (ALo)	z=1, ha	c=1, ha
000	opa + opb + ci&eci	ALo==0	átvitel van
001	opa - opb - ci&eci	ALo==0	a-b < 0
010	{opa[6:0], ci&eci}	ALo==0	opa[7]
011	{ci&eci, opa[7:1]}	ALo==0	opa[0]
100	opa & opb	ALo==0	Soha (c=0)
101	opa opb	ALo==0	Soha (c=0)
110	opa ^ opb	ALo==0	Soha (c=0)
111	opb	ALo==0	Soha (c=0)

	wr	dw3	up3	s[1:0]	b[1:0]	a[1:0]	op[2:0]
V[11:0]	11	10	9	8 7	6 5	4 3	2 1 0
IDLE	0	0	0	0 0	1 0	0 0	0 0 0
INI1	1	0	0	0 1	0 0	0 0	0 0 0
INI2	1	0	0	0 0	1 0	1 0	1 1 0
INI3	1	0	0	1 0	0 0	1 1	0 0 0
TEST	0	0	0	0 0	0 0	0 0	0 0 0
W1	1	0	0	0 0	0 0	0 0	0 1 0
W2	1	1	0	0 0	1 0	1 0	0 1 0
END	0	0	0	0 0	0 0	0 0	0 0 0

d. (1p) Adja meg a kért feltételek)et a blokkvázlaton szereplő feltétel jel(ek) felhasználásával. (A parancs és feltétel bitek negáltját is fel lehet használni.)

fl:c.....

e. (1p) Adja meg az adatstruktúra C bemenetének értékét! (Az algoritmusban fel kell használni.)

f. (5p) Adja meg az adatstruktúra REG_ARR regiszter tömbjének Verilog leírását a bevezetőben megadott információk alapján! Az R3 speciális számláló funkciójának megvalósításától most eltekintünk. A leírást elkezdtük, egészítse ki a hiányzó részekkel! (Az **arr** 4 db 8 bit szélességű tároló regisztert tartalmazó tömb.)

```

module REG_ARR (input clk, wr, input [1:0] a, b,
input [7:0] in; output reg [7:0] opa, opb);

// beírás megvalósítása
reg [7:0] arr[3:0];
always@(.posedge clk)

if(wr) arr[a] <= in;

always@(..*..) // opa elő- // opb elő-
                // állítása // állítása

opa <= arr[a];    opb <= arr[b];

endmodule

```

IMSC1 (3p)

Tervezzen **programozható modulusú 4 bites felfele számlálót!** A számláló modulusa 2-től 16-ig legyen változtatható a 4 bites d bemenetére adott szám függvényében. Adja meg az egység Verilog kódját! A számláló regiszter neve legyen q.

```

reg [3:0] q;
wire [3:0] d;

always@(posedge clk)
if(rst) q <= 4'h0;
else if(q == d) q <= 4'h0;
    else      q <= q + 4'h1;

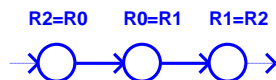
```

IMSC2. (4p)

Készítsen az F2 feladat adatstruktúrájához egy olyan HLSM diagram részletet, amely **a regisztertömb R0 és R1 regiszterének értékét cseréli fel, a legkevesebb művelettel.** Milyen műveletet kell beállítani az op[2:0]-on?

Művelet: op[2:0]=111 (ALo = opb)

HLSM diagram részlet:

Maximális pontszám: 65 pont (IMSC: 7p) Rendelkezésre álló idő: 100 perc